

Asia: VN/36276/2025

Lausuntopyyntö mikroyrittäjien rahoituksesta sekä yritysten omistajan- ja sukupolvenvaihdoksista

Mikroyrittäjien rahoituksen saatavuuden parantaminen

1.

Oman pääoman ehtoisen rahoituksen saanti.

2.

Riittävien vakuuksien puute ja arvonmääritys harvaan asutulla maaseudulla.

3.

Julkisten rahoituspalvelujen raskaat ja hitaat hakuprosessit.

4.

Tarjolla olevien rahoitusinstrumenttien ja -palvelujen heikko tunnettavuus.

5.

Keinotekoiset maantieteelliset rajat rahoitusten ja tukiprosenttien ehdoissa.

Kysymys 2. Mitä kehittämissuhteita Teillä on mikroyrittäjien rahoituksen saatavuuden parantamiseen, kun kyse on valtiovallan vastuulla olevasta yrittäjyyden edistämisestä mikroyrittäjyyden kentässä, kuten toimintaympäristö, politiikkatoimet ja vastaava? Valtiovallan vastuulla olevilla rahoitusjärjestelmillä tarkoitetaan julkisia rahoituspalveluita ja -instrumentteja, joita valtio tarjoaa tai tukee mikroyrittäjien liiketoiminnan rahoittamiseksi. Näihin kuuluvat esimerkiksi työ- ja elinkeinoministeriön vastuulla olevan osalta ELY-keskusten yritystukimuodot, Finnveran lainat ja takaukset, Business Finlandin rahoituspalvelut.

Pyydämme konkreettisia kehittämissuhteita valtiovallan vastuulla olevan osalta mikroyritysten rahoituksen saatavuuden parantamiseen perusteluineen.

1. Omaehtoisen rahoituksen vahvistaminen mikroyrityksille

Julkisen rahoittajan tulee täydentää rahoitusvalikoimaa oman pääoman ehtoisilla tuotteilla. Rahoitusmarkkinoiden kiristyminen on synnyttänyt rahoituskapeikkoja, joita nykyiset vieraan pääoman ratkaisut eivät kata. Mikroyritykset tarvitsevat enemmän omaa pääomaa saadakseen investointi-, kehittämis- ja omistajanvaihdosrahoitusta.

2. Rahoitusinstrumenttien joustavoittaminen

Mikroyrityksillä on yhä vähemmän vakuuskelpoista omaisuutta. Tämän vuoksi kovenanttien ja sopimusvakuuksien käyttöä tulee laajentaa myös mikroyrityksiin, ja julkisen rahoittajan suoraa lainanantoa lisätä osana rahoituspaketteja.

3. Alueellisten ja paikallisten mikroyritysten kehittämisen turvaaminen

Alueellisesti merkittävälle mikroyrityksille soveltuvat kehittämispalvelut ovat vähentyneet ja painottuvat liikaa kansainvälistymiseen. Elinvoimakeskukseen

tulee luoda nopeita ja matalan kynnyksen kehittämispalveluja, joita voidaan myöntää myös vakiintuneiden mikroyritysten osaamisen, digitalisaation ja

kilpailukyvyn kehittämiseen ilman kansainvälisen kasvun vaatimusta. Rahoitusten ehdoissa ja tukiprosenteissa tulee huomioida alueiden erilaisuus sekä valmistella ohjelmia yhdessä yrittäjien kanssa.

4. Hakuprosessien kehittäminen hakijalähtöisemmiksi

Nykyiset rahoitushakuprosessit suosivat erillisiä hankkeita ja vaativat raskasta selvitystyötä, mikä kuormittaa mikroyrityksiä. Prosesseja tulee keventää ja lisätä vuorovaikutusta rahoittajan ja hakijan välillä, jotta päätökset eivät perustu yksinomaan laskelmiin vaan myös yrityksen todelliseen toimintakykyyn ja suunnitelmien toteuttamiskelpoisuuteen.

5. Tietoisuuden ja selkeyden lisääminen rahoituspalveluista

Julkinen rahoituskenttä on mikroyrittäjälle hajanainen ja vaikeasti hahmotettava. Rahoitusinstrumentit, ehdot ja toimijoiden roolit tulee selkeyttää, ja

rahoitusvaihtoehdoista on viestittävä ajoissa, systemaattisesti ja ymmärrettävästi, jotta yrittäjät voivat hyödyntää niitä oikea-aikaisesti.

Yritysten sukupolven- ja omistajanvaihdokset liiketoiminnan jatkumisen turvaamiseksi

1.

Rahoituksen pullonkaulat, mukaan lukien oman pääoman ehtoinen rahoitus.

2.

Keskeisten valtakunnallisten omistajanvaihdostoimijoiden pitkäjänteinen yhteistyön puute.

3.

Omistajanvaihdoksiin liittyvän verotuksen ennakoitavuuden puute.

4.

Osaoptimointi omistajanvaihdoskulttuurissa.

5.

Puutteet yrityskaupalla yrittäjäksi tulevan osaamisen tukemisessa.

Kysymys 4. Mitä kehittämistarpeita on yritysten sukupolvenvaihdosten edistämisessä liiketoiminnan jatkuvuuden turvaamiseksi, kun kyse on valtiovallan vastuulla olevista toimista?Pyydämme konkreettisia kehittämis ehdotuksia *sukupolvenvaihdosten* edistämiseen perusteluineen eri sisältöalueilta, kuten yritysrahoitus, yrityspalvelut, sääntely, verotus, yrittäjäyyskasvatus, yrittäjäyyskulttuuri jne.

Yritysten sukupolvenvaihdosten toteutumista rajoittaa rahoituksen saatavuus. Oman pääoman ehtoisia rahoitusratkaisuja on tarjolla niukasti, ja ne

ovat käytännössä usein rajautuneet suurempien yritysten käytettäväksi.

Rahoituksessa esiintyvää markkinapuutetta tulisi vähentää kehittämällä rahoitusratkaisuja, jotka tunnistavat nykyistä paremmin ostettavan yrityksen

elinkelpoisuuden ja potentiaalin. Nykyiset rahoituspalvelut eivät riittävästi jaa riskiä eivätkä mahdollista riittävän joustavia takaisinmaksuaikoja, mikä

vaikeuttaa erityisesti pienten ja keskisuurten yritysten sukupolvenvaihdosten toteutumista.

Yritysten omistajanvaihdoksia tukevat palvelut muodostavat tällä hetkellä pirstaleisen kokonaisuuden ja olisi välttämätöntä luoda edellytykset toimivalle yhteistyölle keskeisten valtakunnallisten ja alueellisten omistajanvaihdostoimijoiden välillä. Ilman kattavaa koordinointia syntyy päällekkäistä

työtä, alueellisia eroja palveluiden saatavuudessa sekä katkoksia sukupolvenvaihdosprosessin kriittisissä vaiheissa.

Sukupolvenvaihdoksiin liittyvän verotuksen tulee olla ennakoitavaa, johdonmukaista ja yritystoiminnan jatkuvuutta tukevaa. Verotus ei saa muodostaa

kohtuutonta estettä yritystoiminnan jatkuvuuden turvaamiselle. Sukupolvenvaihdoksiin liittyvät veroratkaisut vaikuttavat ratkaisevasti siihen, onko

omistajanvaihdos taloudellisesti mahdollinen ja millä aikataululla se voidaan toteuttaa. Verotuksen tulee mahdollistaa hallitut sukupolvenvaihdokset. Lisäksi sukupolvenvaihdoksen verotusta tulisi laajentaa rintaperillisten lisäksi mahdollisuuksien mukaan muihin sukulaisiin, kuten omien sisarusten lapsiin.

Liiketoiminnan jatkuvuutta voidaan turvata valtiovallan taholta myös parantamalla yrittäjyyskasvatusta sekä järjestämällä erityistä koulutusta liiketoiminnan jatkamista suunnitteleville osapuolille sukupolvenvaihdoksen lähestyessä.

Kysymys 5. Mitä kehittämistarpeita on yritysten yrityskaupalla tehtävien omistajanvaihdosten edistämisessä liiketoiminnan jatkuvuuden turvaamiseksi, kun kyse on valtiovallan vastuulla olevista toimista?Pyydämme konkreettisia kehittämisehdotuksia yrityskaupalla tehtävien omistajanvaihdosten edistämiseen perusteluineen eri sisältöalueilta, kuten yritysrahoitus, yrityspalvelut, sääntely, verotus, yrittäjyyskasvatus, yrittäjyyskulttuuri jne.

Yritysten yrityskaupalla tehtävien omistajanvaihdosten toteutumista rajoittaa niin ikään rahoituksen saatavuus. Erityisesti oman pääoman ehtoisia

rahoitusratkaisuja on tarjolla niukasti, ja ne ovat käytännössä rajautuneet suurempien yritysten hyödynnettäväksi.

Rahoituksessa esiintyvää markkinapuutetta tulee vähentää kehittämällä rahoitusratkaisuja, jotka tunnistavat ostettavan yrityksen potentiaalin. Nykyiset rahoitusratkaisut eivät riittävästi jaa riskiä eivätkä mahdollista riittävän joustavia takaisinmaksuaikoja, mikä vaikeuttaa erityisesti pienten ja keskisuurten yritysten kauppojen toteutumista. Rahoitusratkaisut rajoittavat myös yrityksen kehittämistä.

Yritysten omistajanvaihdoksia tukevat palvelut muodostavat liian pirstaleisen kokonaisuuden ja olisi välttämätöntä luoda edellytykset toimivalle yhteistyölle keskeisten valtakunnallisten ja alueellisten omistajanvaihdostoimijoiden välillä. Pitkäjänteisellä koordinoinnilla kyetään välttämään päällekkäistä työtä, alueellisia eroja palveluiden saatavuudessa sekä katkoksia omistajanvaihdosprosessin kriittisissä vaiheissa.

Yritysten yrityskaupalla tehtäviin omistajanvaihdoksiin liittyvän verotuksen monimutkaisuus muodostaa merkittävän haasteen yritystoiminnan jatkuvuuden turvaamiselle. Yrityskaupalla tehtäviin omistajanvaihdoksiin liittyvät veroratkaisut vaikuttavat ratkaisevasti siihen, onko omistajanvaihdos taloudellisesti mahdollinen ja millä aikataululla se voidaan toteuttaa. On tärkeää, että verotuksessa huolehditaan siitä, että yrityskaupalla tehtävien omistajanvaihdosten edellytykset eivät heikkene.

Osaoptimointi omistajanvaihdoskulttuurissa haittaa yrityskaupalla tehtäviä omistajanvaihdoksia. Erilaisia omistajanvaihdoksia ei nähdä toisiaan täydentävinä vaihtoehtoina, eikä yrityksen ostamista

nähdä aina yhtä luontevana polkuna yrittäjyyteen kuin sukupolvenvaihdosta tai yrityksen perustamista. Monelta osin ajatellaan suppeasti, että tie yrittäjyyteen käy yrityksen perustamisen tai perimisen kautta.

Kauppinen Ella
Lapin Yrittäjät ry